

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési díj:		A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják.	A lap szellemi részét illető cikkek a szer- kesztőségnek, az előfizetési pénzek a pénz- tárnoki —, az esetleges reklamációk pedig a kiadóhivatalnak küldendők.
Egész évre	4 ftt.		
Félévre ..	2 „	Kéziratok nem adatnak vissza.	
Negyedévre ..	1 „		

Szellemi és anyagi haladásunk.

Nemzeti életünk nagy fordulóhoz, egy évezredes határköhöz ért. Ott hátul: a múlt; itt elől: a jövő. Megindul nemsokára a lelkesedés árja. De míg a multat ünnepeljük, ne feledkezzünk el a jövőről! Szilveszter estéjén is felemelkedik a szív: hálát ad az elmúltakért, áldást esd a jövőndökre.

De bármily nagy legyen és végzetlen hatású is a lélekből szakadó imádság: magára nem elég. Munkálkodnunk is kell törhetetlen kítartással. Hogy milyen legyen munkálkodásunk ezután, miféle célokat tüzzön maga elé ez a nemzedék és folytasson meg nem apadó türelemmel az utód? Istenem, hát azt hogy lehetne csak úgy röviden kifejezni! A mult ezerféle tanulsággal szól hozzánk, melyeket értékesíteniünk kell; szívünk mennyi új vágyat táplál ilyen fenséges pillanatokban.

Én a sok vágy és kívánság közül csak kettőt ragadok meg; szeretném, ha mindenkinek gondolkozása átérezné ezeknek erejét és szükségesség voltát.

Az egyik: legyünk szívvel-lélekkel magyarok. Szálljunk alá a néphez, melyből eredtünk és erőnket veszszük, értessük meg vele, hogy mit jelent az magyarnak lenni. „Bolond beszéd“, mondják majd a szíves olvasók, „hát nem vagyunk-e eléggé magyarok?! Volt-e korszak, melyben a magyar öntudatosabb lélekkel vallhatta magát annak!“

Nem vagyunk eléggé magyarok. Az idegen műveltség kápráztató fénye meg-megkap és elkábít beunünket. Szaladunk a csalogató bolygó fény után, mert megfelelkezünk a mi gyenge mécsesünkről, mely azonban természetünknek inkább megfelel. Megfelelkezünk nemzeti műveltségünk fejlesztéséről, mely pedig éltetne és erősítene. Magasztaljuk az idegent, de a magunkét eléggé nem ismerjük. Am tartsuuk lépést a nyugateurópai műveltséggel, melylyel az

ezredéves mult alatt majd mindig érintkezésben állottunk. De tanuljuk el Nyugateurópa népeitől, hogy idegen bálványokat ne imádjunk.

Hát a népet, hogy tegyük magyarabbá? A népnek vére omlott ezer éven át a hazáért, ő ne volna leginkább tudatában magyarságának? Magyarabbá tesszük, ha arra oktatjuk, hogy a régi egyszerűségben megmaradni vagy ahhoz visszatérni szent kötelesség: ha meggyőződésükben belecsepegtetjük — szóval és mindennél jobban példánkkal, — hogy egyenes nyíltszívűség, az adott szó szentsége, a nagy-lelkűség legyenek szűk körében előtte irányadók. De arra is meg kell tanítanunk, hogy anyanyelvét szentül megőrizze. Szégyennel kell beismerniünk, hogy ime az oláh jobb oláh, mint a minő magyarok mi vagyunk; köztük az egyszerű népfia nagyobb nemzeti önérettel dicsekedhetik, mint a magyar értelmiség tagjainak egy része. Az oláh cseléd vagy napszámos arra kényszeríti kenyéradóját, hogy kedvéért tanuljon meg oláhuul; sőt ha maga valamieskét beszél is magyarul, nem használja e nyelvet.

Ezzel szemben a magyar munkások mily hamar megtanulják az idegen nyelvet s mily kérkedőleg használják aztán otthon.

Tegyük magyarabbá a népet, oltuk szívébe hogy az erkölcsösséget, becsületességet, a józan haladást anyagi viszonyaiban úgy tekintse, mint a magyarság megkülönböztető vonását a más nyelvű emberekkel szemben; de arra is figyelmeztessük, hogy a nemzeti nyelvnek és önérettnek ápolása: az élet, a következő évezredben való virágzás.

A másik életkérdése megmaradásunknak a hazai ipari termékek felkarolása az idegennel szemben. Ha csak fele maradna hazánkban a pénznek, melyet évenként a külföldnek adozunk: boldogok lennénk, mert nagyobb volna a jólét. Hibás ebben főképen az értelmiség. Nagyon könnyen megnyugtatjuk a lel-

kiismeretünket: „a pénzemért inkább veszek jót, mint silányat.“ Ezzel áltatjuk magunkat, mert az idegezt a nyájas kereskedő udvarias hajlángásokkal tárja eléünk, mivel a hazai termékekről elfeledjük kérdeni. Így történik, hogy a legegyszerűbb cikktől: a gyújtószálkától kezdve mindent Csehország, Morvaország stb. szállít számunkra. A közönség kívánhatja, követelheti, hogy a kitől mindeunapi szükségleteit beszerzi: becsülje és tartsa készletben a magyar föld termékeit. Nincs szükség részünkről hazafias okból az iparcikkek egyik-másik fajának nélkülözésére, nem is kénytelenítetünk gyengébbel beérni: minden van nálunk, csak meg kell kerestetnünk és válogatnunk. Ha nincs: lesz, csak a magyar közönség követeljen és használjon honi termékeket! No mondjon le az olesó biuságról! Mert mi keleti nép vagyunk, szeretjük a csillogást, a divatoskodást: szeretjük a fényes külsziut. Ha valamiről elmondhatjuk: „Ezt Bécsből hozattam!“ örvend a lelkünk, azt gonfoljuk: ha bécsi, párizsi, akkor bizonynyal kitünő is.

Vádoljuk a népet, könnyelműen ráfoglaljuk, hogy hova-tovább elhagyja régi szokásait, bolti szövetekbe öltözik, a helyett, hogy magadolgozta tartós készítményeket használna. Nem vádolhatjuk: tőlünk tanulja, a műveltektől. Még ha pénze és pénziük bármi módon visszakerülne, de mikor jó nagy részéből az idegeknek építik fel a nagyságukat.

Mi pedig az alatt szegényedünk, a ránk sulyosodó terhek összelapitanak; erkölcsaink fogyatkoznak, szokásaink megvesztegetődnek. Mert az általános jóléteből elégedettség fakad; a szegénység pedig: maga a nyomor és büni.

Olvasóink közül valószínűleg sokan aligha nem látják szavaim igazságát, mások talán fölőselegéseknek tartják. Én azonban úgy szeretnék tenni, mint az egyszeri perzsa király, ki szolgálának megrendelte, hogy mindennap juttassák eszébe a görögökön állandó boszút; óránként és percenként arra eszmélni, hogy a szellemi téren haladjunk, de legyünk mindig jobb magyarok; az anyagi téren pedig pártoljunk a bazai termékeket!

A kolozsvári piaristák és az erdélyi róm. kath. Státus.

(Folytatás.)

V. Az alapító levél (*Litterae Fundationales*) kiadása.

A tulajdonképeni alapítólevelet 1778 évi augusztus hó 26-án 1138 sz. alatt adta ki Mária Theresia, a melyre nézve a commissziobz a következő leiratot intézte:

Pálly István atyának, kolozsvári rectorának alázatos kérésére, a melyben mind a nemes ifjak convictusának, mind maguknak a kegyes iskolák szerzetes papjainak, a

kiüknek élén áll, némely kedvezmények adását kéri és a mely nekünk alázatosan előterjesztetett, gondoskodtunk, hogy

I-ször alapító levél állítassék ki, a mely magában foglalja az előbb említett szerzetes testület jogait és kötelességeit, a melynek az illetőknek kiadott eredetijével láttamozott másolatát nektek azért küldjük meg, hogy azt a többi alapítványi ügyiratok között gondosan megőrizzétek és tartalmát, a mennyiben szükséges vagy hasonló esetekben szokásos, mások tudomására közhírré tegyétek, részletekről pedig öket nyert jogaik báborítatlan gyakorlásában megvédjétek s egyszersmind a reájok bizott kötelességek telje fölött öröködjétek.

II-ször. Elhatároztuk, hogy a nemes ifjak convictusát az égbe felvett boldogságos szüz Mária pártfogásába ajánljuk és kolozsvári királyi Teréz nővelde (*Collegii Regii Theresiani Claudiopolitani nomine*) névvel jelöljük, a melynek

III-ször a közügyiratok megjelölése végett kegyelmesen tulajdonpecsétet adunk, a mely magán az égbe felvett boldogságos Szüz képét és az előbbi pontban meghatározott elnevezést tüntesse föl és a mely innen (Bécsből) lesz küldendő.

IV-szer a kért felhatalmazást, hogy az academiái templomban az alapító calasantii szent József tiszteletére a saját költségökön oltárt emelhessenek, kegyelmesen megadjuk, anélkül azonban, hogy erre a célra gyűjtést rendezhetnének.

V-ször. Azon szokás szerint, a mely azon helyeken, a hol az említett szerzetes papok be vannak véve, épen úgy mint a többi szerzetes rendek között divik, kegyelmesen megengedjük, hogy Kolosvárt is azon misedijak (*stipendia*) a melyek az academiái templomban szentmisék végzéseért feljántatnak, az említett szerzetes papoknak jussanak, azzal a törvénynyel azonban, hogy 1.) a kiadások gyertyára, borra, ostyára, mosásra és a szentmiseáldozathoz szükséges, rubák javítására azután ezen misedijakból fedeztessenek és így ezen kiadások a templom alapjainak számadásába ne vétessenek be. 2.) Nem csak a mikor a P. Provinciális némely egyéneket Kolosvárról más szerzetes házhoz áll akar helyezni, hanem ha a mi erdélyi királyi udvari Cancelláriánk is egyik-másik egyének valamely fölmerült ok alkalmából kieserélését, vagy az iskolák, a convictus és seminarium érdekei szempontjából az egyéneknek a szaporítását kívánja, az útköltségek fejében a közalapból semmi segély sem igényelhető. 3.) A Kolosvárt lévő szentferenczerendi atyáknak azon jövedelmek némi kárpótlásául, a mikkel a jesuiták eltörlése előtt bírtak, évenként 52 frt kerek általány fizetendő azon kötelezettség alatt, hogy hetenkint az academiái templomban két misét végezzenek; azon esetben pedig, ha több mise gyűl össze, mint a mennyit a szerzetes papok a kijelölt időben elvégezhetnének, az említett ferenczerendiek a szokott misedijak mellett segítségül hívandók.

Mely kegyes akaratunkat Ti Királyi Főkormányzóinknak az egyetem igazgatójának, a kolozsvári P. Rectornak, és másoknak, a kiket illet, a szokásos módozattal közöljétek.

Irántatok egyébiránt stb.

Maga az alapító levél pedig egész szövegében és ez is lehető szöszerinti fordításban a következő:

Mi Mária Theresia emlékezetül adjuk, a jelenlevők erejénél fogva a magunk és felséges utódaink nevében jelenlétvén mindenkinek, a kiket illet, hegy kegyes figyelembe

vevén azon dicséretes törekvést, a melylyel Isten Anyja szegény szerzetes papjainak, a kegyes iskoláknak szerzetes rendje (Religiosus Ordo Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum) Isten ígéjének buzgó hirdetése és lelkiszolgálatok által, nemkülönbén az ifjuságnak a tudományokban és a jöerkölesökben való kiváló oktatása által a római katolikus hit növelése és a közjó iránt állandóan viseltetik: gondoskodtunk arról, hogy azon rendnek egy néhány tagja a római Szentszék által általában a rendnek adott minden jogokkal és kiváltságokkal, mindazonáltal mégis úgy, a hogy más örökös tartományainkban be van fogadva, erdélyi nagytejedelemségünk szabad királyi városába Kolosvárra is bevezettessék, nekik átadtuk az academiái templomot mindazon szentténykedésekkel, a miként azokat ezeltől az eltöröltt jesuita rend gyakorolta; reájuk biztuk a nyilvános iskolákat úgy a humán, mint a philosophia tanulmányokban, nemkülönbén az ifjuság nevelését úgy a nemesek növeldejében, a melyet egy másik kegyes határozatunk erejénél fogva királyi Théréz-intézet névvel jelöltünk meg, mint a Szent Józsefről nevezett seminariumban.

Ellátásukat pedig úgy határoztuk meg, hogy minden egyes egyénnek ellátásáért részint az előbb említett két ház és academiái templom alapítványi részeiből, részint a tanulmányi alapból 100 frt fizetessék; egyéb kellékekért és a teljesített munka jutalmazására a rectornak, a ki a többi szerzetes papoknak is az élén áll és külön a convictust is gondozza, épen úgy, mint a Szent Józsefről nevezett seminarium regensének egyenkint 200 frt, mindenik subregensnek, az academiái templom gondnokának, a concionatornak, ugyazintén a Logica, Physica, Mathesis és Mechanica vagy esetleg még azután bevezetendő más magasabb tudományok tanárainak 150 frt, azoknak pedig, a kik a humán osztályokat tanítják, ugyazintén azon két egyénnek, a kikre a normalis módszer szeriut beállított főiskolában az igazgatás és a cathechesis bízott, külön 100 frt essék és az ezekből kikerülő összeg az alárendelt egyének közötti kellő kiosztás végett a tanulmányi alapból szolgáltatassék ki a Rector kezéhez. Végre kegyesen megengedjük, hogy azon dijak, a melyek az academiái templomban szentmisékért felajánlatnak, az említett szerzetes egyesületnek jussanak azzal a törvényvel, hogy 1) minden egyes pap által havonkint két mise végeztessék a mi és a felséges római császár szerencsés uralkodásunkért, nem különben az ausztriai ház jóléteért. 2.) A kiadások gyertyára, borra, ostyára, mosásra és a szentmise áldozathoz szükséges ruhák javítására azután ezen misedijakból fedeztessenek és így azon kiadások a templom alapjainak számadásába ne vétessenek be. 3.) Nemcsak, a mikor a P. Provinciaiis némely tagokat Kolosvárról más szerzetes házhoz áthelyezni akar, hanem ha a mi erdélyi királyi udvari Cancellariák is egyik másik tagnak valamely felmerült ok alkalmából kicserelését, vagy az iskolák, a convictus és a seminarium érdekei szempontjából a tagoknak szaporítását kívánja, útiköltségek fejében a közalapokból semmi segély sem igényelhető. 4.) A Kolosvárt levő szentferenczrendi atyáknak azon jövedelmek némi kárpótlásán, a mikkel a jesuiták eltörlése előtt bírtak évenkint 52 frt kerek általány fizetendő azon kötelezettség alatt, hogy hetenkint az academiái templomban két misét végezzenek; nem különben azon esetben, ha

több mise halmozódnék össze, mint a mennyit a szerzetes papok a kijelölt időben elvégezhetnének, az említett franciscanusok hívassanak a szokásos misedijak mellett segítségül.

Valamint pedig a betelepítésnek és az adományozásnak főcélja odairányul, hogy a kegyes iskoláknak említett szerzetes papjai mind a tanítást a többi örökös tartományainkban már előirt vagy ezután előirandó irányelvek szeriut végezzék, mind pedig az ifjuság lelkét jámborsággal és jöerkölesökkel eltöltés: köteleességük lesz 1.) Az academiái templomban vasárnapokon német és magyar nyelven, ünnepeken pedig legalább magyar nyelven szentbeszédet mondani, nem különben ugyanott azon szokás szeriut, a mely a jesuiták eltörlése előtt divott, cathechesis tartani. 2.) A hat humán osztályon kívül a logicát, metaphysicát, a physicát, az elméleti mathesist és a civil architecturát is tanítani, azokivül még a nemes convictorokat a francia nyelvre, ugyazintén ezek közül és a seminaristák közül azokat, a kik már a latin osztályokat járkák, a német nyelven pedig járatanok, otthon meghatározott órákban oktatni, és végül a normalis módszer szeriut Kolosvárt beállított főiskolában az igazgatói és cathechetái teendők végzésére két egyént alkalmazni. 3.) A Pater Rector a neki alárendelt tagokat az ifjuság nevelésére száut két házban úgy ossza be, hogy a regensen, a négy subregensen és a négy humán osztály professorain kívül, a kikre az 1776 évi junius 7-én kiadott kegyelmes rendeletünkön fogva a praefectusi teendők már bízattak, a többiek is a fegyelmen és a jöerkölesökön kelölöleg örködhessejenek. 4.) Mind a királyi Théréz-féle collegium és Szent József-féle seminarium kormányzásában, mind pedig az iskolák tekintetéből akár közvetlenül királyi Főkormányzékunktól, akár közvetve az egyetem igazgatója által kiadott rendeleteket pontosau teljesítsék. 5.) A két említett házra vonatkozó bevételekről és kiadásokról, hasonlóan az academiái templom számára kiszakított alap visszatérítése fölött kellően fölszerelt számadásokat minden esztendőben november vége felé királyi Főkormányzékunkhoz adják be.

Ezek tehát azon jogok és köteleességek, a melyeket a kegyes iskolák említett szerzetes papjainak szabad elhatározással és királyi hatalmunk teljéből adtunk és rendeltünk, nem kételkedvén, hogy utódaink is az uralkodásban ezen kegyes alapítványukat sértetlenül fenntartani, minden módon védeni, sőt új kedvezményekkel növelni is törekedni fognak.

Egyébiránt parancsoljuk, a kiket illet vagy illetni fog, mindenkinek, hogy ezen alapítványunkat minden esetben a legpontosabban megtartsák, azzal semmi okból ellenkezni ne merjenek és másokat se engedjenek az ellen valamit tervezni, sőt épen a körülmények kívánalmához képest fáradtsággal, segítséggel és támogatással mindig készen lenni azt minden jogokban és kiváltságokban határozatosan védelmezni; szóval, a mi annak növekedésére és ezen kegyes szándékunknak megszilárdítására hathatni látszik, abban közreműködni tartozanak. A minek örök hiteléül és megerősítéséül jelen alapítványi levelünket saját kezünkkel aláírtuk és nagyobb függő pecsétünkkel megerősítettük. Kelt ausztriai fővárosunkban Bécsben, augusztus hó 26 ik napján, az Úrnak 1778-ik, uralkodásunknak pedig 38-ik esztendejében. Mária Thérézia, Thadeus L. B. a Reischach. Alexander Horváth.

Egyidejűleg Mária Theresia szószerint közölte Kollonitz püspökkel is az alapítólevél 2. 3 és 4 ik pontjait meghagyván neki, hogy abból kifolyólag a kellő intézkedéseket a rendelet végrehajtásaképen minél hamarább tegye meg.

Ezzel a megalapítás ténye befejeződött.

Jellemző, hogy Mária Theresia ezen egész ügy körül rendelkezéseit a Gubernium illetve a commissio in publico ecclesiasticis útján teszi meg és a piaristákat is csak az ezzel való érintkezésre utalja. De figyelmet kelt az is, hogy ezen alapítványnál Mária Theresia a piaristáknak tulajdonképen semmi vagyont sem ad, hanem a jezsuiták helyébe egyenesen berendeli.

Az ügynek mindeme két mozzanata különösen a következőképen kiemelendők.

Véckén.

Kertünkben ülök a gyepes domb tetején,
Lecsüngetem lábam a domb meredekén.
Néha öntudatlan
Oda koppan sarkam,
S az omlatag martról göröngy fut a mélybe,
A lem földogáló patakknak vizébe.

Túl a keskeny pallón, a patak mentében,
A kis-szer kunyhói állnak kettőszében,
Barna tetők alatt
Potyolatszín fa'ak
Apró szemekkel messzi kandikálnak;
Itt ott rájok terül lombja gyümölcsfáknak.

Csend vagyon . . . A telkek munkabíró népe
Fürge sarkot forgat künn a nap tűzébe.
Benn nagy nyugalom van;
Áthallik azonban
Egy terüs szekerének éles nyikorgása,
S játszó gyerekeknek vig kiáltózása.

Kis-szer elvén hosszú hegy, égbe törekvő,
A hegy alja kert még, azon felül erdő.
Fel a rengetegen
Egy árokút megyen,
Megyen, a míg felér a hegy tetejére,
Itt-ott belecész az erdő sűrűjébe.

Ah, magas hegy, ha én tetődre mehetnék,
Az Isten egéhez mily közel lehetnék!
Lábujjhegyre állva,
Karomat feltárva
Magsímogatnám a nyájasarcú eget,
Üstökön ragadnám a futó felleget.

S ha hegyműgi tájon tekintenek régiig,
Elláthatnak éppen a világ széléig.
Túl, a hegy tövébe
Van a világ széle:
Egészen odáig nem tanácsos menni,
Ki odáig menne, le találna esni.

Isten őrizzen, hogy menjek hegytetőre,
Ott bujkál az erdő anyji réme, szörnye!
Még valami állat,
Farkas, róka s más vad,
Találna s megegne ott az erdő árkan,
Testeireim s anyám soha meg nem látuám.

Mögöttem valami csörtetni kezd ott fűm,
Azén nagyot koppan lenn a gyepes földön.
Nosza, fölpattanok,
Fa alá szaladok,
A nagy körtefáról körte hullt le, éret!
Piros is, sárga is, és mint a méz, édes.

Sováran tekintek fel a magas lombra,
Ha még egy - két körte onnan lepotyogna,
S ime, ágról-ágra
Szép fürge madárka
Szökdel csicseregye, boldog öntudatlan,
Lélegzetet folyva állok mozdulatlan . . .

Csak szemem kíséri minden fo. dulását,
S égető vágy gyötri szívem kis világát.
Alább- alább szökve
Lejut a fatörzsre,
Egyszer csak elűnik a törzs odujába,
Egy macskaugrás és . . . foglyom a madárka!

Jobb tenyeremmel az odu száját fedem,
Az odu gyomrában kutat a balkezem.
Si, vergődik, csipked,
Fáj egy kicsit, mündegy!
Kézre kerül mégis, — higgyek e szememnek?
Olyan boldog, mint én, nincs a földön gyermek.

Tenyerembe zárom, csak a fejét látni,
Reszket nagyon, pedig nincsen oka fázni.
Nagy lélekszakadva
Futok az udvarra,
Hugomnak, icsémnek mutatom: madárka!
Van öröm! tapsolnak, körültem ugrálva.

Pitearba legottan s pitearból a házba,
Iramodunk együtt nagy hejhujázva.
Lábát cérnaszálhoz
Cernát asztalláshoz
Kötjük s kínálgatjuk— ámbár neki nem kell—
Vizzel s összemorzált kenyér-eledellel.

Megnyílik az ajtó, édes anyánk lép be,
S a mikor betoppan, mosolygó a képe;
Mosolygó, de mindjárt
Felhők elborítják.

„Ugyan, e kis állat neked mit is vétett,
Tanultál-e tőlem ily kegyetlenséget?!

Hátha sátorok, ama világszűfak,
Kik untalan ráják a nagy országútat
S olykor itt is járnak
Téged elfognának
S kötnének kötéllel így a sátorfához,
S nem eresztenék jó édes anyához?!

*Old le fram, old le s ereszd szabadjára,
Arván maradt párja ne sirjon utána;
Meglásd, elröptében
Meglőszöni szépen! —
— Megeşik a szívem a fogoly jószágon,
Jaj, csak engemet is ily sors ne találjon!*

*A küszöbre állok s kezemből a madár,
Mint a kirepített nyílvesző, tova száll,
S rövid pihenőre
Ül egy fatetőre,
Látni, visszafordul s dalt csipeg hálába,
Én meg fájó szívvel merengék utána.*

*Leáldozik a nap, érkezik a csorda,
Előbb a sertésnyáj szalad nagy sikoltva,
Aztán a mekegő
Keeskék tinnék elő;
Leghátul bival és tehén, elegyesen,
Nyugodtan lépdelve s fejbőlntva meggen.*

*Csorda láttán nagy az én gyönyörűségem,
A kapufélfához támasszkodva nézem;
De ha ér előmbé
A bika bömbölve:
Kapun belől termek, mint a gyors karika,
S ingerlem ő kelmét nagy bátran: bumm bika!*

*A vacsora készen, körülüljük négyen,
Anyám s testvéreim — atyám temetőben. —
Imádsággal kezdjük,
Azzal is végezzük,
Lefekvés előtt még egygyel megszerezünk
S alszunk párosával, (én öcsémrel együtt.)*

*Aludni s álmodni tündérszép világot
S valósulva látni émetten az álmat,
Alom s való élet
Egy ikertestvérek,—
Részünk csak egyszer van ily paradicsomba',
Egyszer, soha többé: a vig gyermekkorba'.*

Fülöp Árpád.

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

A polgári házassághoz, bejelentés és anyakönyvezés tárgyában hozott elvi jelentőségű határozatok.

11. A születési anyakönyvben a gyermeket felekezetenkülínek nem lehet bejegyezni.

Törvényesített gyermekek vallásos nevelés tekintetében a törvényesekkel azon szabály alá esnek.

A m. kir. belügyminiszter 1895. évi nov. 27-én 101. 139 sz. alatt kelt határozata. P. vármegye alispánjának. Az u—i anyakönyvvezetőnek B. J. róm. kath. és W. C. izraelita vallású házasok még házasságuk megkötése előtt született, miúgyis azonban anyakönyvvezetetlen leánygyermekének a születési anyakönyvbe való bejegyzése tárgyában czimzedhez intézett jelentésére az itibaigazítás következőleg adandó meg:

Az atya azon kívánságát, hogy a gyermek felekezetenkülínek jegyeztessék be, nem lehet teljesíteni, mert fenn-

álló törvényeink értelmében magyar állampolgár csak valamely törvényesen bevett vallásfelekezethez tartozhatik. Minthogy továbbá az 1868. évi LIII. t.-cikknek az 1894 évi XXXII. t.-c. 8. §-a által hatályban fentartott 15. §-a szerint a házasság előtt született, de az egybekelés által törvényesített gyermekek vallásos nevelés tekintetében a törvényesen született gyermekekkel egyenlő szabály alatt állanak, az 1894. évi XXXII. t.-c. 2. §-a szerint pedig, ha a szülők házasságuk megkötése előtt a gyermekek vallása iránt meg egyezésre nem léptek, a gyermekek szülők vallását nemük szerint követik: a szóban forgó leánygyermek izraelita vallásának jegyzendő be.

12. A kihirdetés alóli felmentés megadása indokolt, ha ettől függ, hogy az egyházi házasság mindjárt a polgári házasság után megtörténhessék.

A m. kir. belügyminiszter 1895. évi nov. 29-én 102. 163. sz. alatt kelt határozata. F. J. és özv. K. J.-né született N. E. házassulokat, tekintettel arra, hogy az 1894. évi XXXIII. t.-c. 57 §. második bekezdésében foglalt rendelkezésnek eleget tettek, házasságuk törvényesabta tételeit általában igazolták és hogy az általuk e felmentés kérelmezésére felhozott azon indok, hogy felmentés niányában egybekelésük csak egyházi tiltott időben történhetnék és így az egyházi házasságot a polgári házasság megkötése után hosszabb időre kellene halasztaniok, a mi pedig vallási meggyőződésükkel ellenkezik, méltánylást érdemel: a házassági kihirdetés kötelezettsége alól ezennel felmentem.

13. Az a körülmény, hogy a házasságok a törvényszerűen megkötött házasságról felvett anyakönyvi bejegyzés (jegyzőkönyv) aláírását megtagadják, a házasság érvényességére befolyással nincs.

A m. kir. belügyminiszter 1895. évi december 9-én 104. 137. szám alatt hozott határozata. S. vármegye alispánjának. Folyó év november 20-án 22.460 szám alatt kelt jelentésére hivatkozással, azon esetekben való eljárását illetőleg, midőn a házasságok a házasság szabályszerű megkötése után tett házassági anyakönyvi bejegyzést aláírni vonakodnak és ezen vonakodásuknak okául azt adják, hogy lelkesülk tanítása szerint a polgári házasság megkötése által a házasság egyházi megáldása előtt magukat férjnek és feleségnek nem tekinthetik, a következőket közlöm eimeddél: A házassághozkötésnél közreműködő polgári tisztviselőnek feladata felvilágosítani a házasságokról arról, hogy a házasság törvényszerű megkötése teljesen be van fejezve akkor, midőn a polgári tisztviselő a házassulokat, a törvény értelmében házastársaknak nyilváníttja (1894 évi XXXI. t.-c. 39. §-a), emélfogva a polgári tisztviselő ezen kijelentése után a házassulók immár törvényes házastársak. A mennyiben a házasság ezen felvilágosítás dacára is megmaradnak vonakodásuk mellett és a házassági anyakönyvi bejegyzés (a házasság megkötéséről felvett jegyzőkönyv) aláírását, illetőleg irástudatlanság esetében kézjegyük odahelyzését vallási meggyőződésükre való hivatkozással továbbra is megtagadják, a polgári tisztviselő a házassági anyakönyvi bejegyzés (házasságkötésről felvett jegyzőkönyv) záradékában jegyezze meg, hogy a házasságok a bejegyzés (jegyzőkönyv) aláírását vallási meggyőződésükre való hivatkozással megtagadták.

A házasság megkötéséről szóló tanusítványt a házasságkötésnél közreműködő polgári tisztviselő azon esetben is

köteles kiszolgáltatni, ha a házasságok a fentiek szerint a bejegyzés (jegyzőkönyv) aláírását, illetőleg kézjegyük oda-helyezését megtagadták.

Mintegy ezek szerint a körülmény, hogy a törvény-szerüen megkötött házasságról felvett anyakönyvi bejegyzést (jegyzőkönyvet) a házasságok alá nem írják, illetőleg kéz-jegyükkel el nem látják, a házasság érvényességére semmi befolyással sincs, feltétlenül tilos a polgári tisztviselőnek azon kijelentést, melylyel a házasságokat a törvény értelmében házastársaknak nyilvánította, visszavonni azért, mert a házasságok az anyakönyvi bejegyzést (jegyzőkönyvet) aláírni vona-kodnak, feltétlenül tilos továbbá a most jelzett okból meg-tagadni a házasságkötésről helyeg és díjmentesen kiszolgál-tatandó tanúsítvány kiadását.

14. Izraelita vallásu magyar állampolgár és római katolikus vallásu nő között 1895. évi október 1-je előtt kötött házasság érvényességének kérdése.

A m. kir. igazságügyminiszternek 1895. évi november hó 8-án 43.963. sz. alatt a m. kir. belügyminiszterhez intézett átirata. Folyó évi október 11-én 87.583. sz. alatt kelt magybecsü átiratára a következőkben van szerencsém tiszteletteljesen válaszolni.

A cultus disparitas házassági akadály nem lévén „di-vini juris“: a fölmentés a katolikus kánonjog szerint jog-ilag nem volt kizárva, habár ezen akadály alól az apostoli szentszék gyakorlata szerint fölmentés, a legtrikább kivételek-től eltekintve, nem adható.

Ami a megkötési formát illeti, igaz ugyan, hogy eddig az volt a felfogás, hogy a magyar állampolgárnak külföldön kötött házassága nálunk csak akkor érvényes, ha a házasságkötés alakjellei tekintetében is a hazai jogszabályok-nak megfelel — mintegy azonban az 1894. évi XXXI. t.-cikk 113. §-a most már azt az elvet jutattja érvényre, hogy a házasság érvénye a házasságkötés alakjellei tekintetében a házasságkötés idejében és helyén fenálló törvények szerint itélendő meg: nem lehet merőben kizártnak tekinteni, hogy a bíróságok magyar állampolgárnak az 1895. évi október 1-je előtt külföldön kötött polgári házasságát az új törvények helyes, a nemzetközi jog általános elveinek megfelelő felfogásának befolyása alatt a megkötés formáinak szempontjából most már érvényesnek fogják elismerni.

Ebből kiindulva, valamint tekintettel arra, hogy az 1895. évi XXXI. t.-cikk 138 §-a szerint az 1895. évi október 1. napja előtt kötött házasságok olyan érvénytelenségi ok alapján, melyet az 1894. évi XXXI. t.-cikk annak el nem ismer, 1895. október 1. napja után csak akkor támadhatók meg, ha a korábbi jogszabályok szerint nem volt felmentésnek helye:

hogy továbbá a cultus disparitas nem tekinthető olyan érvénytelenségi oknak, mely alól a felmentésnek a katolikus kánonjog szerint egyáltalán helye nem volt;

mintegy végül a törvény hatályba lépte előtt külföldön megkötött házasságokra nézve a locus reus actum elvének mikénti alkalmazása tekintetében kételynek lehet helye: alig lehet egész határozottsággal kijelenteni, hogy izraelita vallásu nővel külföldön 1895. évi október 1-jétől kötött polgári házassága hazai bíróságainak által érvényesnek elismertetni ezután sem fog.

Mintán azonban ilyen ügyekben végérvényesen a bírósá-

gok határoznak, a bíróságok felfogása pedig kétesebb kérdésekben előre meg nem állapítható; a felek basonló esetekben helyesen cselekszenek, ha bizonytalanság kizárása végett házasságukat újból megkötik az 1894. évi XXXI. t. cikk értelmében.

15. A felekezeti anyakönyvekbe 1895. évi október 1-je előtt tett bejegyzések igazítása a felekezeti anyakönyvekre nézve fennállott jogszabályok szerint történik.

A m. kir. belügyminiszter 1895. évi november 4-én 92.969. sz. alatt a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez intézett átirata.

A bulgáriai cs. és kir. dipl. ügyvivőnek s főcousulnak beadványát, melylyel Ollinger György az iránti kérvényét, hogy Valeria Mária nevű gyermeke, a ki Budapesten 1893. évben született és ápril 30-án a róm. kath. templomban megkereszteltetett, törvényesített gyanánt jegyeztessék be, hozzám bemutatta: tekintettel arra, hogy a születés felekezeti anyakönyvben van nyilvántartva s így ezen a bejegyzésen való bármiremi változtatás vagy kiigazítás ez után is a felekezeti anyakönyvekre vonatkozólag tekintetben eddig fennállott jogszabályok szerint foganatosítandó, van szerencsém címmedhez illetékes szives elintézés végett tisztelettel áttenni.

I R O D A L O M

Könyvismertetés.

„*Boldog Alacoque M. Margit élete és a Jézus sz. Szíve tiszteletének eredete. Irta Bougaud Emil lavali püspök. A nyolcadik francia kiadás után fordította: Szentannai (Spett) Gyula gyomai plebános. Gyoma, 1896. 444 l. Ara 2 frt.*“
(Folytatás)*

Az első szó, melyet Paray-ba lépte után mindjárt más nap a tiszteletreméltó Thouvert anya, az ujoncok elüljárója Boldogunkhoz intézett, nevezetes maradt. Mikor Margit, égve a vágytól, hogy egészen Istennek adja át magát, ennek módját megkérdezi elüljárójához ment s különösen arra kérte, hogy az imádkozás titkára tanítsa meg: „Menjen — ugymond — álljon Isten elé, mint a festést váró vászon áll a festő előtt.“ Rövidségében roppant tartalmas szó, mely magában foglalja az imádkozás egész titkát. Odatérdelni Üdvözítőnk lábaihoz, szemlélni őt s engedni hadd rajzolódjék le szent képe szemeink előtt, vagy inkább hadd vésődjék be lelkünkbe; evégből eléje állítani az egyszerű, tiszta, figyelmes lelket, mint ama szép, ezüst-lapokat, melyekre, hála a mai tudomány fölfedezéseinek, arcképünk magától lerajzolódik: az az igazi módja. A Boldog tehát szótlanul odaborult Üdvözítőnk lábaihoz; és „mibelyt ott valék — ugymond — isteni Mesterem tudtomra adta, hogy lelmem az a festést váró vászon, melyre ő akarta festeni az ő, befejeztéig szereteiben, hallgatásban, áldozatban lefolyt, szenvedő életének minden vonását; de hogy ezt tehesse, előbb meg kellett tisztítania minden rajta levő szennytől, úgy a földiek iránt való hajlandóságtól, mint önmagának és a teremtményeknek szeretétől, melyekhez még nagy vonzódás volt benne.“

E pillanattól kezdve Margiton annyira erőt vett a folytonos vezeklésnek eszméje s oly annyira sanyargatta magát,

* L. lapunk f. é. 7. sz.

hogy szelái szt. Ferencnek kellett közbelépnie, hogy e fiatal jelölt buzgalmauk batárt szbjon. 1671 augusztus hó 25-én, szt. Lajos napján vette fel a rendnek szent ruháját, ő maga szerkesztette és sajátkezűleg írta a beöltözések lajstromába az okmányt, mely szerint a ruhával nevet is változtat s Mária Margit nevet kap.

És ime, alig öltözött be, máris rendkívüli, a szentség történetén igen ritka kegyelmet nyer Istentől. Üdvözítőnk kezdett neki megjelenni, nem olykor-olykor, időközönként, mint Sienai Sz. Katalin vagy sz. Teréz életében látjuk, hanem állandóan, folytonosan. Sőt beszélt is hozzá, bátorította küzdelmében; vigasztalta áldozataiban; feddette hibáiban.

Margit lelkében az erények oly rohamosan növekednek, hogy az egész kolostort meglepte és meghatóta. Órákon sőt egész éjjeleken át mozdulatlanul, mellén összetett kezekkel, térden állott s mint ő maga bevallá „azalatt nem is tudta, hogy van-e teste.“ S ilyen körülmények között, ez elragadtatászerű imák alatt — anélkül, hogy a baz többi tagjai csak álmotak volna is róla — történtek meg a szent Szív dicső kinyilatkoztatásai. Ilyen kinyilatkoztatás három volt, teljesen különböző, több hónapi időközzel. Az első 1673 december 27 én, a Boldognak huszonhat éves korában, valamivel több mint egy évvel fogadalmi után. A második a következő évben 1674-ben, napja ismeretlen, de az oltárszentség ki volt téve a kápolnában, miből azt következtetik hogy Őrnáp hetéven kellett lennie. Végre a harmadik 1675 június 16-án, Őrnáp nyolcada alatt. A megjelenések közt tehát elég jelentékeny köz volt: az első és második közt hét hónap s a második és harmadik közt legalább egy év. Nem sok arra, hogy a Boldognak ideje legyen magához térni abból az izgalomból, melybe e három megjelenés ejtette; az az izgalom, az a nyomozató hatás olyan volt, hogy kivált egyszer azt hitték: belehal.

Más szempontból, ha a három megjelenést együttesen tekintjük, rendjük, fokozatuk, növekvő szépségük meglep. Olyan az, mint valami három felvonásos dráma, melylyel Isten lassan-lassan emelte szolgálójának elméjét teljes megérésére annak az oly váratlan küldetésnek, melyet rá akart bízni.

Különbön e főséges megjelenésekre nézve van egy kifogástalan tarunk: maga a Boldog. Előjárói kötelezték, hogy írja meg a csodák történetét; megtette, könyveivel üntözve papirját, és mikor elüljárói visszaadták iratait, ő tűzbe dobta. Egyetlenegy füzet maradt fenn; de abban olyan hang, olyan mély alázatosság, olyan igaz őszinteség, ama főséges izgalomban olyan önfeladás, hogy, ha a megjelenések valódiságát maga az egyház nem állapította volna is meg, lehetetlen volna kételkedni fölöttük már csak a hangért, melyen a Boldog azokat elbeszéli.

Ezen három kinyilatkoztatás közt az utolsó a legnagyobb fontosságn. Őrnáp nyolcada alatt, vasárnap 1675 június 16-án a Boldog ott térdelt a kar rostélya előtt, a Szentségbáza függesztve szeméit. Épen „tűlságos kegyelmeket kapott szerelmétől“ mindössze annyit mondott róla, midőn egyszerre Üdvözítőnk az oltáron megjelent neki.

Aztán feltárta előtte isteni Szívét és szólt:

„Ime a Szív, mely annyira szerette az embereket, hogy nem kimélt semmit, kimerítette és fölemésztette magát, csak-

hogy szeretetét kimutassa; és nagyobb résztől elismerésül csak hálátlanságot kapok ama tiszteletlenségben és széntségtörésekben, ama hidegségben és megvetésben, melylyel a szeretetnek e széntségében bántanak. Es — tette hozzá Üdvözítőnk olyan haugon, mely a Boldognak Szívébe nyilatott, legjobban fáj az, hogy azt nekem szentelt szívek teszik.“

Majd azt kívánta tőle, hogy isteni Szívének tiszteletét e az egyházban külön ünnepet alapíttasson. „Azért azt kívánom tőled, hogy az Őrnáp nyolcada következő első péntek külön ünneppül Szívem tiszteletére legyen szentelve, áldozanak azon a napon s nyilvános megkövetéssel nyujtsanak neki tisztelet kárpótlást az okozott bántalmakért. Es ígérem neked, hogy Szívem kitarul s bőveü osztja szerelme árjait mindazokra, kik neki a tiszteletet megadják vagy megadátják.“

És a mit Üdvözítőnk kívánt megtörtént. A hónap első péntekén mindenfelé leborulnak Jézus Szíve előtt, megkövetik, kérellik megfoghatatlan hálátlanságáért az emberiségnek, melyet szenvedélylyel szeretet. Es akadnak mindenü. keresztények, kik a esütörtökről péntekre hajló éjjelen fölkelnek, férjes nők, anyák, fiatal leányok, Istennek szentelt szüzek, papok, kik virasztanak vele, sírnak vele, sőt néha testökre nyomják szenvedésének szent sebeit is. Végre mindenütt az egész katolikus egyházban az Őrnáp nyolcadát követő péntek ünnepe, arra szentelve, hogy szemlégessük a legjobb Szívnek gyöngéségeit, áldozatait.

(Vége köv.)

Z. A.

— **A Hítségoklati folyóirat** áprilisi (VI.) füzete következő tartalommal jelent meg.

I. Vasárnap i a k. 1. Husvét után II. vasárnapra a) Hit nélkül nem lehet üdvözölni; b) a hit mellett szükségünk van az Isten parancsainak megtartására; c) ezenkívül még élnünk kell a malasztaszűzőkkel is. Brett Gyula b. kereszturi plebánostól . . . 2. Husvét után III. vasárnapra. Krisztus egyházát megölni nem lehet. Karkec Alajos szent ferencrendi rendtartományi titkártól . . . 3. Husvét után VI. vasárnapra. (Lásd szent kereszt fölhalálásának ünnepe.) 4. Husvét után V. vasárnapra. Hogyan kell imádkozni? Karkec Alajos szent ferencrendi rendtartományi titkártól . . . 5. Husvét után VI. vasárnapra. A szentlélek Istenről. Barácus József jász-árokszállási s. lelkészöl.

II. Ünnepek. 1. Szent kereszt fölhalálásának ünnepe. 1. A keresztben semmisített meg bünadósságveleünk; 2. a kereszt támaszunk a földön és erősítünk a halálban. Vargha József dorosmai s. lelkészöl. 2. Aldozó esütörtökre. A mennyei boldogság szépségeit elképzelní se lehet Violet Gyula tarcali s. lelkészöl. 3. Pünkösöd vasárnapjára. A Szentlélek működéséről. Szemző Jánostól.

III. Alkalmiak. 1. Elöször áldozókhöz. Jézus szereti az ártatlan gyermekeket. Bartha István esanádegyházmegyei áldozó-paptól (folyt.). 2. Temetői kereszt szenteléseker. A szent kereszt mindenkinek vigasztalója. Boldogemlékü Illés Elek tápióbiicskei pleb. hátrahagyott kézirataiból. 3. Bérmláskor. 1. Mi a bérmlás szentése? 2. Hogyan kell abban méltóképen részesülni? Dr. Demkö György theol. tanártól.

Szentatyák bomiliái. 1. Karácsony után való vasárnapra. Szent Athanáusz püspöktől. 2. Kiskarácsony ünnepe. Tiszteletreméltó Bédától. 3. Vízkereszt ünnepe. Szent Fulgentius püspöktől.

— Vettük **Borromaeus** kath. hitazonoklati havi folyóirat X. évt. V. füzetét. Szerkeszti és kiadja: Nagy Antal, győri szentszéki ülnök, zsinati vizsgáló, ó-szónyi plebánus, a Szent-István-Társulat irodalmi s tudományos osztályának tagja. Egész évre 4 frt. 8 korona. Tartalma: I. Elmélkedések tanulóifjúsági szentgyakorlatokra: I. Emlékezés rendeltetésünk és végecélnkről. II. Lelki gyöngéledés és lelki álm. III. A lélek halála és halotti állapota. IV. Lelki feltámadás. Pueblo Amadens, kapucinus rendi áldozártól. 2. Nagypéntekre: Jézus lelki szenvedései. Dr. Bedy Vince, győri theologiai tanártól. 3. Husvét ünnepére: I. Virágok Jézus sirjáról. Kováts Lajos, gyömörei plebánostól. 4. II. A husvétii öröm az égben, a limbusban, a földön. Nyögér Antal győri székesegyházi hitazonoktól. 5. Husvétihétőre: A eskélyeknek látszó alkalmak felhasználásáról üdvösségünk munkálására. Végh Kálmán, egri székesegyházi hitazonoktól. 6. Fehérvásarnapra: Intelem első áldozóköz. Mohl Antal, győri székesegyházi apátkanonok, belvárosi plebánostól. Példa az elsőáldozási intelembe. 7. Husvét után II. vasárnapra: Mit tegyünk, hogy Jópásztorunknak jó juhait lebeszünk? Nagy Antal, szerkesztőtől. Példa a vasárnapi szentbeszédhez. 8. Husvét után III. vasárnapra (Szent József oltalma): A keresztény család tagjainak köelmélet. Gerebenics Sándor, győri püspöki szertartótól. Példa a vasárnapi szentbeszédhez. Alkalmiak: 8. Tüztöltő-egyleti zászló föltszentelése alkalmára. Fejér Gyula, zombori apát-plebánostól. 9. Keresztény tanítások: V. Az Alleluja értelméről. Bácsmegeyi Sándor pomogyi plebánostól. Adalék a keresztény tanításhoz: Miért kell a husvétii időben az Úrangyalát állva imádkozni?

— Megjelent a **Magyarországi katolikus egyesületek Évkönyve** Szerk. Gyürki Odön. Ara: 50 kr.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Az erdélyi püspöki papnöveldeben tartandó husvétii szentgyakorlatok sorrendje az 1895-96 tanévben. *Virágvasárnap márcz. 29-én délután* 5 órákor: Csend és magába szállás. $\frac{1}{2}$ órákor: A kápolnában ének: „Könyörülj Istenem.” Előkészítő elmélkedés: „A természetfölötti életéről.” Az elmélkedés gyümölcseinek bejegyzése a Museumokban. $\frac{1}{2}$ órákor Rózsafüzér elimádkozása után ének: „Stabat Mater.” 7 órákor: Vacsora alatti olvasás Dr. Hettinger „Thimotheusból”: „A papnövelő intézet.” Vacsora után a legméltóságosabb Oltáriszentség látogatása: szabad idő üdvös foglalkozással. $\frac{1}{2}$ órákor: Lelkiismeret vizsgálás. $\frac{1}{2}$ órákor: Esti ima. *Nagy Hétfőn márczius 30-án* 5 órákor: Felkelés. $\frac{1}{2}$ órákor: Reggeli ima. Elmélkedés: „A Krisztus Urunk kinszenvedése fölötti elmélkedés hasznáról.” Szt. mise hallgatás a kápolnában; az elmélkedés gyümölcseinek lejegyzése. $\frac{1}{2}$ órákor: Szabad idő. 8 órákor: Negyedórán át olvasás Kempis T. „Krisztus követésének I-ső könyvéből. $\frac{1}{2}$ órákor. A kápolnában „Könyörülj Istenem” elénekése után a hét

bűnbánati zoltár s a minden szentek litániájának elimádkozása. $\frac{1}{4}$ órákor: Altalános és részletes lelkiismeret vizsgálás. $\frac{1}{2}$ órákor: Szabad idő üdvös foglalkozással. 10 órákor: Elmélkedés: „Jézus apostolairal Jerszusálembe megy s kinyilatkoztatja nekik, hogy ott szenvedni fog és meghalni.” Az elmélkedés gyümölcseinek lejegyzése. $\frac{1}{2}$ órákor Szabad idő üdvös foglalkozással. $\frac{3}{4}$ órákor: Olvasás a szentírásból: „Krisztus Urunk kinszenvedésének története” Szt. Mátészertint. 12 órákor: Ebéd után folytatolagos olvasás Dr. Hettinger *Timotheusból. Déltán*: Ebéd után a legméltóságosabb Oltáriszentség látogatása. Csendes foglalkozás. 2 órákor a kápolnában litánia Krisztus Urnak kinszenvedéséről. Csendes foglalkozás. 3 órákor: Elmélkedés: „A papi szerénységéről.” Az elmélkedés gyümölcseinek lejegyzése. $\frac{1}{4}$ órákor szabad idő. $\frac{3}{4}$ órákor: Folytatolagos olvasás Kempis T. „Krisztus követéséből. 5 órákor: Elmélkedés: „Péter kivonja kardját s a főpap szolgálójának fület levágja.” Az elmélkedés gyümölcseinek lejegyzése, $\frac{1}{2}$ ó. Rózsafüzér; ének: „Ah félek rettegek.” 7 ó. Vacsora alatt folytatolagos olv. „Timotheusból.” A többi mint tegnap. *Nagy Keddén márcz 31-én*: Reggeli ima után elmélkedés: „Jézus ruháitól megfosztatik.” Elmélkedés: „Jézus a keresztén felkiált: Bételjesedett.” *Déltán* 3 órákor: Elmélkedés: „A lelki pásztor életszentségéről.” 5 órákor: Elmélkedés: „Krisztus lelke a pokol tornáczára leszáll.” A többi minden mint tegnap. *Nagy Szerdán ápr. 1-én*: Minden úgy mint tegnap a következők kivételével. Reggeli ima után elmélkedés: „Jézus szentséges sebei.” $\frac{1}{2}$ órákor: Elmélkedés: *Az örök Jézus sirjánál.* 10 órákor kezdődik a szent gyónás. *Déltán* 2 órákor: A szent gyónás folytatása, esetleg litánia. $\frac{3}{4}$ ó.: Zsolozsma a székesegyházban. *Nagy-Csütörtökön ápr. 2-án*: *Délelőtt* 6 órákor: Felkelés. $\frac{1}{2}$ órákor: Reggeli ima. — Elmélkedés: „A legméltóságosabb Oltáriszentségről.” Litánia az Oltáriszentségről. — Előkészület a szent áldozáshoz, mely a székesegyházban lesz.

— **A husvétii szt. gyakorlatok rendje a gy-fehérvári r. k. főgymnasiumban.** Márczius 28-án déltán 2 órákor becsengetés. Ének: Keresztények sirjaitok. I. szbeszéd: hitbűség, hitvallás. Olvasmány: a szenv. tört. szt. Máthé szerint. Ének: az előbbi folytatólag. Templomba menet. Márczius 29-én délelőtt 8 órákor becsengetés. Ének: A keresztifához megyek. II. szt. beszéd: az ima kötelme és áldásai. Olvasm: a szenv. tört. szt. Márk szerint. Ének: az előbbi folytatólag. Templomba menés. Déltán 2 órákor becsengetés. Ének: buzgó szívvel ünnepejük. III. szt. beszéd: A bánat szentségéről. Olvasmány: a szenv. tört. szt. Lukács szerint. Ének: az előbbi folytatólag. Templomba menés. Márczius 30-án délelőtt 8 órákor becsengetés. Ének: Uram hiszlek. IV. szt. beszéd: Az erényes élet boldogsága. Olvasmány: a szenvedés története szt. János szerint. Ének az előbbi folytatólag. Templomba menés. Déltán 2 órákor becsengetés. Ének: ah félek, rettegek. V. szt. beszéd: a tanulói élet arany szabályai. Ének: az előbbi. Gyónás. Márczius 31-én délelőtt $\frac{1}{2}$ órákor becsengetés; Ének: Üdvözlégy Oltáriszentség. Szt. mise és áldozás.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: **Pál Antal.**

Szerkesztőtársak: **Bálinth György, Péter János dr., Vass Albert, Zlamál Ágoston.**

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvárt.